

اطلاعات مربوط به مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی

اهداف سازمانی

۱. ارتقا نقش مرکز در تدوین سیاستها و استراتژیهای ملی در زمینه طب سنتی و مفردات پزشکی
۲. توسعه منابع انسانی
۳. توسعه کمی و کیفی تحقیقات و فن آوری
۴. نهادینه کردن بکارگیری نتایج تحقیقات در ارایه خدمات بالینی
۵. جلب حمایت همه جانبه موسسات و نهادهای حمایت کننده از تحقیقات
۶. توسعه نظام مدیریت اطلاعات و فناوری
۷. توسعه ارتباطات بین المللی و کسب اعتبار از موسسات معتبر جهانی

تاریخچه

مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی با هدف گسترش فعالیتهای تحقیقاتی به عنوان یک راهبر ملی و معتبر در سطح منطقه و جهانی در طب سنتی و مفردات پزشکی در سال ۱۳۸۱ توسط دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تشکیل شد. این مرکز خود را وقف گسترش تحقیقات طب سنتی از طریق کشف، اشاعه دانش و آگاهی کرده است. مهمترین وظیفه این مرکز بررسی موارد داروئی مورد استفاده در طب سنتی و طب فولکلور ایران با روشهای نوین و قابل ارائه و پالایش و تلفیق این اطلاعات با طب مدرن می باشد.

بخش ریاست

ریاست مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی به عهده آقای دکتر محمود مصدق می باشد. ایشان با داشتن Ph.D فارماکونوزی دانشیار گروه مفردات پزشکی دانشکده داروسازی شهید بهشتی نیز می باشند.

امکانات مرکز

الف: دستگاههای آزمایشگاهی

۱. کروماتوگرافی مایع با کارآیی بالا (HPLC)
۲. کروماتوگرافی لایه نازک با کارآیی بالا (HPTLC)
۳. TLC Scanner

۴. کروماتوگرافی گازی (GC)
۵. UV اسپکتروفتومتر
۶. CO₂ انکوباتور
۷. Elisa reader
۸. میکروسکوپ اینورت
۹. تانک ازت
۱۰. هود لامینار
۱۱. بن ماری
۱۲. ترازوی دیجیتال
۱۳. Plate-Shaker
۱۴. آون خلاء
۱۵. اتوکلاو
۱۶. دستگاه تقطیر در خلا
۱۷. شیکر
۱۸. پلیت شیکر
۱۹. فریزر °C -۸۰
۲۰. سانتریفیوژ
۲۱. پلیت سانتریفیوژ
۲۲. ترازوی آنالیتیکال
۲۳. انکوباتور
۲۴. شیکر انکوباتور یخچالدار
۲۵. آب خالص ساز
۲۶. فریز درایر
۲۷. آون انکوباتور
۲۸. میکروسکوپ سه چشمی
۲۹. روتاری
۳۰. آسیاب
۳۱. Ph متر
۳۲. اولتراسونیک
۳۳. پلیت Coater
۳۴. ترازو آنالوگ

۳۵. ورتکس

۳۶. هیتر استیرر

۳۷. هیتر

۳۸. Immersion device

ب: بخش هرباریوم و اتنوبوتانی

یکی از مهمترین امکانات مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی وجود بخش هرباریوم می باشد محققین این بخش علاوه بر اینکه نمونه های هرباریومی گیاهان دارویی مناطق مختلفی از کشور عزیزمان ایران را تهیه می کنند اطلاعات اتنوبوتانی مربوطه را نیز گردآوری می نمایند. در بخش انفورماتیک مرکز این اطلاعات وارد بانک اطلاعاتی گشته و با قابلیت های بسیار متعدد امکان جستجو و تحقیق مناسب برای هر یک از گیاهان را برای محققین فراهم می آورد. همچنین قسمتی از این کار عظیم به صورت کتاب منتشر گردیده و در اختیار علاقمندان می باشد. قابل ذکر است چنانچه این طرح به عنوان طرح ملی مصوب شود و بودجه لازم در اختیار مرکز قرار گیرد کل استان های کشورمان از این نقطه نظر قابل بررسی می گردد.

ج: بانک عصاره های گیاهی

از دیگر امکانات مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی بانک عصاره های گیاهی است. در این بانک عصاره، از تمامی گیاهان جمع آوری شده در هرباریوم مرکز، که از گیاهان بومی مناطق مختلف ایران هستند، با یک روش واحد در چند مرحله و با استفاده از حلال های گوناگون عصاره گیری می شود و بصورت فراکسیونهای مختلف نگهداری می گردد. در تهیه این عصاره ها دقت بسیار بکار رفته است تا عصاره های یکسان و با قابلیت تکرار عصاره گیری تهیه گردد و تمامی عصاره ها کد گذاری شده و قابلیت ردیابی توسط این کدها وجود دارند. این عصاره ها جهت تحقیقات در زمینه های مختلف نظیر اثرات ضد مالاریایی، سایتوتوکسیک و ضد سل در اختیار کارشناسان قرار دارد.

د: کتابخانه مرکز

در کتابخانه مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی بیش از ۲۵۰۰ جلد کتاب در زمینه های مختلف علوم دارویی، علوم پایه، طب سنتی، گیاهان دارویی و... موجود می باشد. از این ۲۵۰۰ جلد کتاب، ۴۰۰ جلد کتاب در زمینه گیاه شناسی، ۴۰۰ جلد کتاب در زمینه داروسازی، بالغ بر ۲۰۰ جلد کتاب در زمینه طب عمومی، بالغ بر ۳۰۰ جلد کتاب در زمینه طب سنتی، حدود ۱۵۰ جلد کتاب در زمینه علوم مختلف شامل زیست شناسی، روانشناسی، آناتومی و علوم طبیعی، ۸۰ جلد کتاب در زمینه شیمی، ۱۰۰ جلد کتاب در

زمینه زبان و ادبیات انگلیسی و حدود ۳۰ جلد کتاب در زمینه بیلیوگرافی، ۳۰ جلد کتاب در زمینه کشاورزی، حدود ۱۰۰ جلد کتاب در زمینه های مختلف پزشکی و... می باشد.

هـ: انتشارات مرکز

این مرکز در زمینه انتشار کتاب نیز فعالیتهایی داشته و از بدو تاسیس تا کنون چندین جلد کتاب را به چاپ رسانده است. همچنین تعدادی از کتابهای مرجع گیاهان دارویی و روشهای کنترل کیفی گیاهان دارویی را با کسب مجوز از WHO ترجمه کرده است. اسامی کتب منتشر شده در مرکز به شرح زیر می باشد:

- Traditional medicine and materia medica
- فرهنگ مصور گیاهان دارویی
- راهنمایی های کلی برای روش شناسی در زمینه تحقیق و ارزیابی طب سنتی
- روشهای کنترل کیفیت گیاهان دارویی
- گیاهان دارویی ترکمن صحرا (جلد ۱)
- قولنج
- تحفه المؤمنین
- فصل ۲۱ جمهوری اسلامی ایران در کتاب Global Atlas of Traditional and Medicine Complementary Medicinal Plants in Iran A selection of 101 commonly used Species

طرحهای تحقیقاتی

الف- طرحهای خاتمه یافته مرکز:

- ارزیابی کیفی و کمی مواد مؤثره برخی از داروهای گیاهی رسمی ایران پس از فروش
- تعیین مقدار گلیسیریتینیک اسید در عصاره شیرین بیان با استفاده از کروماتوگرافی مایع با کارآیی بالا
- سنجش فلزات سنگین موجود در برخی از داروهای گیاهی رسمی ایران
- استاندارد کردن پروپولیس و رویال ژل زنبور عسل ایران (فاز اول)
- ایجاد بانک اطلاعات جامع گیاهان دارویی ایران (فاز اول)
- بررسی اتنوبوتانی و اتنوفارماکولوژی ترکمنهای استان گلستان در منطقه ترکمن صحرا و شمال غرب استان خراسان
- غربالگری چند گونه از گیاهان خانواده کامپوزیته از لحاظ وجود آثار سایتوتوکسیک
- تکثیر و آنالیز فیتوشیمیایی گیاه *Mandragora Turcomanica Mizg*

- بررسی اتنوبوتانی گیاهان خوراکی ترکمنهای استان گلستان (در منطقه ترکمن صحرا و شمال غرب استان خراسان) و تعیین خواص آنتی اکسیدانی آنها
- بررسی اثرات ضد میکروبی و آنتی اکسیدانی پروپولیس و رویال ژل زنبور عسل ایران و کاربرد پروپولیس به عنوان تأخیر دهنده آزادسازی (فاز ۲)
- استاندارد کردن عصاره سنبل الطیب با یک روش حساس و سریع HPLC و مقایسه چند محصول خارجی و داخلی
- تهیه و خالص سازی آپی جنین و استاندارد کردن عصاره بابونه
- غربالگری گیاهان دارویی ایران با توجه به اثرات ضد مالاریایی
- غربالگری گیاهان منطقه ترکمن صحرا از نظر اثر تخریبی بر DNA با استفاده از *E-coli K12* (λ) به عنوان داروهای بالقوه آنتی تومور
- بررسی اثر سایتوتوکسیک برخی از گیاهان دارویی ایران
- تعیین مقدار پارتنولید در عصاره فیورفیو و فرآورده دارویی آن با استفاده از روش کروماتوگرافی لایه نازک با کارآیی بالا (HPTLC)
- بررسی اثر سایتوتوکسیک ترکیبات حاصل از گیاه مصغای چشم مسیح
- بررسی اثر آنتی پلاسمودیالی برخی از گیاهان دارویی ایران به صورت *In vivo*

ب- طرحهای در حال انجام:

- بررسی بیماری سرطان و روشهای درمان آن در طب سنتی ایران
- بررسی بهداشت و بیماریهای زنان در طب سنتی ایران
- ایجاد پایگاه اطلاعاتی گیاهان دارویی ایران با استفاده از مدل بیوانفورماتیک
- بررسی خواص سایتوتوکسیک گیاهان منطقه ترکمن صحرا
- بررسی اثرات ضدتهوع گیاه *Ginger officinalis* در بیماران تحت درمان با رژیمهای شیمی درمانی حاوی سیس پلاتین مراجعه کننده به بخش انکولوژی مرکز آموزشی پژوهشی درمانی سل و بیماریهای ریوی مسیح دانشوری
- تهیه بانک اطلاعاتی پروژه های تحقیقاتی و پایان نامه های انجام شده در زمینه طب مکمل در دانشگاههای کشور
- بررسی خلوص ماده استاندارد و تاثیر آن در تعیین مقدار سینئول در عصاره گیاه بومادران
- تعیین مقدار لوتئولین در گیاه *Dracocephalum kotschyi* به روش HPLC

الف- همایش‌های بین‌المللی برگزار شده:

- اولین همایش بین‌المللی طب سنتی و مفردات پزشکی- تهران ۱۳۷۹
- دومین همایش بین‌المللی طب سنتی و مفردات پزشکی- تهران ۱۳۸۳
- سومین همایش بین‌المللی طب سنتی و مفردات پزشکی- کوالالامپور مالزی - ۱۳۸۶

ب- کارگاهها و سمینارها:

- کارگاه منطقه‌ای قانونمند سازی طب گیاهی با همکاری WHO- تهران ۱۳۸۱
- کارگاه کنترل کیفی گیاهان دارویی- تهران ۱۳۸۱
- سمینار کاربرد HPLC - SPENMR در تحقیقات مواد طبیعی تهران- ۱۳۸۲
- کارگاه اصول روشهای میدانی در قوم گیاه شناسی (اتنوبوتانی)- تهران ۱۳۸۴
- کارگاه اصول روشهای میدانی در قوم گیاه شناسی (اتنوبوتانی)- (پیشرفته)- تهران ۱۳۸۴
- کارگاه دیجیتالیزه کردن اطلاعات تصویری و کاربرد آن در تحقیقات فارماکونوزی- تهران ۱۳۸۴
- کارگاه دیجیتالیزه کردن اطلاعات تصویری و کاربرد آن در تحقیقات فارماکونوزی (پیشرفته)- تهران ۱۳۸۵
- کارگاه اصول و روشهای میدانی در قوم گیاه شناسی (اتنوبوتانی)- (پیشرفته)- تهران ۱۳۸۵
- کارگاه آشنایی با اصول نرم افزار End note- تهران ۱۳۸۵
- کارگاه مقدماتی آشنایی با اصول آنالیز آزمایشگاهی مواد طبیعی- تهران ۱۳۸۵
- Production of monoclonal antibodies - تهران ۱۳۸۵
- کارگاه کاربرد کشت سلولی در کشف داروهای ضد سرطان- تهران ۱۳۸۷
- کارگاه بررسی مهار رشد ترکیبات طبیعی- تهران ۱۳۸۷
- کارگاه آشنایی با BIOTRANSFORMATION - تهران ۱۳۸۷

افتخارات مرکز

- یکی از طرحهای مرکز تحت عنوان "ارزیابی کیفی و کمی مواد موثره برخی از داروهای گیاهی رسمی ایران پس از فروش" (مجریان: خانم دکتر فرزانه نقیبی و خانم دکتر سمیه اسماعیلی) به عنوان طرح برگزیده در جشنواره پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال ۱۳۸۴ انتخاب شد.
- آقای عبدالباست قربانی به عنوان پژوهشگر برتر در جشنواره پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال ۱۳۸۴ برگزیده شدند.

- اولین جایزه محقق برجسته (TCM Scientific Award) در زمینه طب سنتی و مکمل از طرف سازمان OIC و INTROM به سرکار خانم دکتر فرزانه نقیبی معاون پژوهشی مرکز در سال ۲۰۰۷ در کشور مالزی اهدا گردید.
- پوستر ارائه شده توسط سرکار خانم دکتر سمیه اسماعیلی مدیر مرکز در همایش بین المللی طب سنتی سال ۲۰۰۷ در کشور مالزی تحت عنوان **Antimalarial activity of some medicinal plants from Iran** به عنوان پوستر برگزیده همایش انتخاب گردید.
- پوستر ارائه شده توسط سرکار خانم دکتر سعیده غفاری در همایش بین المللی طب سنتی ۲۰۰۷ در کشور مالزی تحت عنوان **Qualitative and quantitative analysis some brands of Valerian pharmaceutical products** به عنوان یکی از ده پوستر برگزیده همایش انتخاب گردید.